

Yeni Ekonomide Bilgi Dönüşümlerinin Teknoloji Açısından Toplum ve İşletmeler Üzerindeki Etkileri

Kübra Gamze AKATA¹, Seda DİKDAK¹, İsmail KIRBAŞ²

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Yüksekokulu Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, BURDUR

² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, BURDUR

kubraakata06@hotmail.com, sedadikdak123@hotmail.com, ismailkirbas@mehmetakif.edu.tr

Özet: Son yıllarda gelişmekte olan teknoloji, toplumsal ve ekonomi alanındaki değişimler dünyanın bakış açısını ve ekonomik gücünü değiştirmiştir. Yaşanan teknolojik değişim ve bilgi devrimi sonucunda yeni bir ekonomi modeli ortaya çıkmıştır. Bilgiyi üreten ve etkin bir şekilde kullanıp üretim sürecinde uygulayan ekonomiler bilgi (yeni) ekonomileri olarak adlandırılmaktadır. Günümüzde gelişen teknoloji ile işletmeler arası bilgi ekonomilerinde, verimlilik, yaratıcılık ve etkinlik, yenilik ve rekabet potansiyeli oldukça güçlüdür. Teknoloji ve bilgi odaklı olan işletmelerin ürünleri sürekli gelişmekte, yenileşme hızına uyum sağlamak ve tüketici ihtiyaçlarını dikkate almaktadır. Teknoloji ve bilginin önemi sadece işletmelerde değil insanların kültürel ve sosyal yapısında da değişikliğe neden olmuştur. Bu çalışma kapsamında yeni ekonomideki bilgi dönüşümlerinin topluma ve işletmelere olan etkileri teorik açıdan irdelenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Bilgi Toplumu, Bilgi Ekonomisi, İnternet ve Toplum, Teknoloji ve İşletmeler

Transformation of Knowledge In The New Economy of Technology In Terms of Their Impact On Society and Businesses

Abstract: Emerging technologies in recent years, changes in the economy has changed the social and economic power and perspective of the world. Technological change and the information revolution taking place has emerged as a result of a new economic model. Generating knowledge and effective use in the production process that applies knowledge economy (new) is called the economy. Today, inter-enterprise information technology in the developing economy, productivity, creativity and efficiency, innovation and competitiveness potential is quite strong. Technologies and products of the company, which is focused on continually developing knowledge, to adapt to the pace of innovation and takes into account consumer needs. Importance of information technology and the business just not in people's cultural and social change in the structure. Within the scope of this study in the new economy of transformation of knowledge to society and businesses, the effects are examined theoretically

Keywords: Information Society, Knowledge Economy, the Internet and Society, Technology and Business

1. Giriş

Gelişen bilişim teknolojisi ve internet ağı nedeniyle bütün dünyadaki ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü ortam değişmiştir. Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin hızlandığı ortamda bilgi de önemli bir üretim faktörüdür. Teknolojilerin sunduğu yeni imkânlar ile bilginin üretimi ve bilginin iletimi kolaylaşmaktadır. Teknoloji ve inovasyon, toplumların ekonomik gelişmelerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bilgi toplumundaki gelişmeler teknoloji ve bilimde yeniliklere, ekonomik refah düzeyinin de gelişmesini sağlamıştır. İnsanların sosyal ağları kullanması ile hızlı bir şekilde iletişim gerçekleştirip bilgilerin üretimine, bilgi sermayesinin oluşmasına, eğitimi, nitelikli insan faktörünün önem kazanmasına, yaşamı daha kolay, rahat ve yaşanabilir duruma getirmesine neden olmuştur.

Bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanıp e-ışletmeye dönüştüren ve e-ekonominin isteklerine çoğunlukla ayak uydurabilen şirketler sürdürülebilir rekabet üstünlüğünü uluslararası pazarlarda kazanmışlardır. İşte bu sebeple bütün dünyada bilişim sektörü ekonomik ve toplumsal gelişme açısından stratejik bir öneme sahiptir. Teknoloji sadece işletmeler açısından değil toplumlar açısından da kültürel ve sosyal açıdan değişikliklere sebep olmuştur. İnsanlar eskiden emek gücüne dayalı tarım ve sanayi alanlarında çalışırken şimdi daha çok bilgi faktörünün olduğu işyerlerini tercih etmektedirler. Bu durum bilginin her geçen gün daha çok önemsendiği ve bilgi alanının daha çok artışta olduğunu gösterir.

Bu çalışmada söz konusu unsurların gelişimi ve bu gelişmelerin toplumlar ve ekonomiler üzerinde yarattığı etkileri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde bilgi ekonomisi, teknolojinin işletmelere etkisi, insan yaşamında teknolojinin kullanım alanları

hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde bilgi değişiminden bahsedilmiştir. Son bölümde ise öneriler ve sonuç verilmiştir.

2. Bilgi Ekonomisinin Teknolojik Gelişimiyle İnsanlara ve İşletmeler Üzerindeki Etkileri

20.yüzyılın son çeyreğinde teknolojik gelişmeler iletişim ve bilgi alanındaki ekonomik artışlara ve değişikliklere sebep olmuştur [1]. Globalleşme ile birlikte bulunduğumuz çağ bilgi ve iletişim kavramlarıyla adlandırılmaktadır. Dünya ekonomisinde meydana gelen, sosyal, kültürel, toplumsal ve teknoloji alanlarında yaşanan değişimler,

toplumu, teknolojik gelişim ile tüketici ihtiyacındaki yeni ekonomi kavramıyla açıklanmıştır. Bilgi ekonomisi; bilginin ekonomik değeridir. Bilginin ekonomik değeri ise bilgi miktarına, bilgiye erişme zamanına, bilginin muhafaza edildiği yere ve bilgiye ihtiyaç duyan birisine göre değişen bir kavramdır. Bilginin üretilmesi, işlenmesi, analizi, küresel ağlar üzerinde dolaşıma girmesi ve dağıtılmasıyla ilgili olan ekonomik faaliyetler bilgi ekonomisini kapsamaktadır. Aynı zamanda bilgi ekonomisi “Yenilik Ekonomisi”, “Bilgi Tabanlı Ekonomi”, “Öğrenen Ekonomi”, “Yeni Ekonomi”, “Ağ veya Ağlaşmış Ekonomi” gibi konuları da içermektedir [2].

Tablo 1. İşletmeler ve İnsanlar Açısından Yeni Ekonomi İle Eski Ekonomi Arasındaki Farklar [16-17]

Değişim unsuru	Eski Ekonomi	Yeni Ekonomi
İşletmeler Açısından		
Örgüt yapısı	Hiyerarşik ve Bürokratik	Ağ Örgütü, Şebeke temelli
Üretim yapısı	Kitlesel ve Seri Üretim	Tam Zamanında Üretim, Esnek Üretim
Rekabetin kapsamı	Ulusal düzeyde	Global düzeyde
Büyümeye etki eden uyarıcılar	Sermaye, İşgücü	Yenilik, İcatlar ve Bilgi
Teknolojiyi belirleyen temel etmen	Makineleşme	Dijitalleşme
Ar-Ge önem derecesi	Düşük, Orta	Yüksek
Firmalar Arası İlişki	Tek Başına Hareket Etme, İş bölümü Üretim ve Tüketim Ayrımı	İşbirliği, Ortaklık, Sinerji, Birleşme
İş gücü yapısı	Belirli Bir Alanda Uzman	Bilgi, deneyim-Çok yönlü Beceri, Yenilikçi, Yaratıcı
Sektörel Yapı	Tarım- Sanayi Sektörlü Ağırlıklı	Hizmet Sektörü Ağırlıklı
Beşeri Sermaye	Üretim Odaklı	Müşteri Odaklı, Müşteri memnuniyeti
Mesleki Eğitim	Mesleki Diplomaya Yönelik	Sürekli Öğrenim
İnsanlar Açısından		
Eğitim	Yazı tahtası (tebeşir)	Online eğitim, Akıllı tahta, Akıllı defter
Alışveriş Ortamı	Pazar	Online Alışveriş Siteleri
Sosyal Grup Açısından	Ev Ziyaretleri	Facebook, twitter vb. sosyal gruplara katılma
Sağlık Açısından	Hastaneden sıra alma	Web sitesi üzerinden bir hekimden randevu alma
İşgücü özellikleri	Genel olarak erkek, yüksek oranda orta ve düşük nitelikli	Cinsiyet ayrımı yok; yüksek oranda üniversite mezunu
Yetenekler	Standardize olmuş yetenek	Farklı alanlarda beceri sahibi ve yeni beceriler edinmeye uyumlu, problem çözebilme yeteneğine sahip

Teknoloji ve yeni ekonomiyle birlikte insanların uğraş verdiği alanlar değişmiştir. Örneğin; alışveriş alanı, eğitim mekânları, çalışma alanındaki cinsiyet ayrımı gibi unsurlarda önemli değişim meydana gelmiştir.

Çağımızda üretim faktörlerinin önemi giderek azalmış, teknoloji ve bilgi daha önemli üretim faktörleri haline gelmiştir. Yeni ekonomi işletmelerde örgüt yapısı, eğitim durumu, Ar-ge önem derecesi, beşeri sermaye, işgücü yapısı, sektörel yapı gibi alanlarda önemli değişimlere neden olmuştur [3]. Ürünün üretiminde insan gücü ve makineleşme yerine teknoloji sayesinde dijitalleşme ile üretim gerçekleşmiştir. Artık ülkelerin ekonomi alanında gelişmişlik düzeyi sanayi ürünlerinin çeşit ve miktarına göre değil, bu ürünlerin yüksek veya ileri teknoloji ürünü olup olmadığına göre

belirlenecektir. Dünya ekonomisinde bilgi ve teknoloji üretebilen ülkeler daha önemli bir yere sahip olacaklardır. Ülkelerde teknolojiyi ayak uyduramayan işletmelerin yaşam ömrü çok uzun olmayacaktır. Böylece bilgi teknolojisine uyan işletmeler ürünün kalitesinin artmasında, değişen üretim ortamlarıyla işletmelerin maliyet yapıları üzerinde etkili olmasında, işletme içi iletişimin etkinliğinde, yeni iş alanlarında, ofis otomasyon sistemlerinin oluşumunda, ürün tasarımı gibi konularda üstün durumda geleceklerdir. Burada bilgi ekonomisinin 4 temel özelliği olan dijitalleşme, araştırma geliştirme, küreselleşme ve insan kaynakları devreye girecektir [4].

2.1 Bilgi ekonomisinin Özellikleri

Yeni ekonomi geleneksel ekonomiden farklı olarak değişik özelliklere sahiptir. Bu ekonominin başlıca özellikleri şöyle sıralanabilir.

2.1.1 Bilgi ekonomisi sayısal bir ekonomidir

Sayısal ekonomi, bankacılıktan eğitime ve sağlığa; e-ticaretten iletişime ve telekomünikasyona kadar bilişim alanındaki gelişmeleri kapsamaktadır. Sayısal ekonomi denince sadece ticaret anlamında büyüme değil aynı zamanda reklamların da internet üzerinden daha etkili olacağına inanılır. İş ortakları ve müşteriler, sayısal pazarlama, e-yönetim, sosyal ağlar, elektronik belge yönetimi sistemleri ve internet üzerinden otomasyon sistemlerini kullanarak işlemler yaparlar [5]. Şekil 1'de sayısal ekonomi gösterilmiştir. Böylece sayısal ekonominin büyümesi ile birlikte tüm bilgilere hızlı ve kolay bir şekilde ulaşılmakta ve işletmeler açısından yüksek rekabet ortamı çıkmaktadır. Bilgi ekonomisinde işletmeler rekabet edebilmek için inovasyon sürecini geliştirmeleri gerekmektedir.

Şekil 1. Sayısal Ekonomi

2.1.2 Bilgi ekonomisinde sanallaşmanın rolü

Ekonominin yapısını değiştiren sanallaşma internetten insanların alışveriş yaptığı sitelerdeki herhangi bir yer anlamına gelmektedir. İnsanlar ihtiyaçlarını sosyal ağlar üzerinden gidermekte ve siteler üzerinden fikir alışverişini yapabilmektedirler. Sanallaşma ekonomik faaliyetleri ve kurumların birbirleri arasındaki ilişkileri değiştirmektedir. Sanallaşma ile işletmelerde işgücü performansı artmakta ve bununla birlikte işgücü devri büyük bir oranda azaltılmaktadır. Fakat yapılan araştırmalar bürolarda yapılan yüz yüze iletişim ile ağ üzerinde yapılan iletişim arasında farklılıkların olduğunu ve sanal ortamlarda iletişimin etkin işlemediğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu sebeple sanallaşmanın birçok yerde yayılmaya devam edeceği ve bununla birlikte bazı sorunlara neden olacağı söylenebilir. Sanallaşma ile işçilerin uzak olması yönetme güçlüğü, azalan örgüt kültürü, güvenlik riski, maliyet verimsizliği, iletişim ve güven sorunlarını ortaya çıkarmaktadır.

2.1.3 Bilgi ekonomisi hız ekonomisidir

Elektronik veriler üstüne kurulmuş bir ekonomide şirketler için hız önemli bir değişkendir. İnternet, müşterilerin istedikleri ürün hakkında bilgi sahibi olmalarına ve düşük maliyetlerle bilgi edinmelerine imkân tanımaktadır. Araştırmalarına göre 2013 yılında internet üzerinden yapılan kartlı ödemelerde %34,6 iken 2014 yılında %40,2 oranında artış görülmüştür [6].

Günümüzde yaygın olarak kullanılan internet, müşterilerin isteklerini elektronik ortamda yapmalarını ve müşteri istekleri için ilgili belge, doküman ve faturaların elektronik ortamda gönderilmesini, şirketler için uluslararası ticarete karşılaşılan birçok engeli ortadan kaldırmak gibi birçok avantaj sağlamaktadır. İşletmelerin uluslararası piyasalara açılmasında erişimin ulaşılabilir ve kolay olması çeşitli avantajlar sağlamaktadır.

2.1.4 Bilgi ekonomisinde tüketici ve üretici farkı belirsizleşmektedir

Yeni ekonomide üreticiler ve tüketiciler arasındaki uzaklığın azaldığını, üretici ve tüketici arasında bir bütünleşme olduğu görülmektedir. Toplu üretimin yerine müşteri zevk, ihtiyaç ve taleplerine göre müşterilere özel mal ve hizmetler oluşturulmaktadır. Müşteri memnuniyetinin artmasıyla birlikte, müşteri hizmetlerinde interneti kullanan şirketler önemli maliyet tasarrufları sağlamışlardır. Cisco, sipariş izleme ve teknik destek bilgilerini online sunarak müşteri hizmetlerinin verimliliğini %200-300 arttırdığını belirtmektedir [7].

Kültürel ve sosyal açıdan değişim ile bireyin ihtiyacını temel alan üretim anlayışı ortaya çıkmıştır. Tüketici isteğine göre üreticinin malı doğru ve zamanında ulaştırması işletmenin kalitesini ortaya koymaktadır.

2.1.5 Bilgi ekonomisi küresel bir ekonomidir

Toplumların tümünü ilgilendiren küreselleşme önemli bir konudur. Dünyada bilişim ve iletişim patlaması elektronik alanda yapılan bilimsel icatların hızla sanayide uygulanmaya başlanması sonucu ortaya çıkmıştır. Sürekli gelişen iletişim araçları sebebiyle dünya küresel bir köye benzetilmektedir.

Günümüzde bilgi ekonomisi tüm sınırları kaldırarak tek dünya ekonomisi haline gelmiştir. Dünyamızda meydana gelen iktisadi duvarların yıkılması gibi önemli olaylar yeni, dinamik küresel bir çevrenin ortaya çıkmasına neden olmuştur [8]. Bilgi teknolojisinin yaygınlaşması ile birlikte zaman, mesafe kavramları önemini yitirmiş, bilgi akışı hızlanmış ve böylece küresel ortam oluşması için zemin hazırlanmıştır.

2.1.6 Bilgi ekonomisi bir ağ ekonomisidir

Gelişen bilişim teknolojisi ve internet ağı nedeniyle bütün dünyadaki ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü

ortam değişmiştir. İşçilerin çalışma şekli, işverenin çalışanla ilişkileri, rakipler ve müşteriler, pazarlama, üretim, yönetim ortamları bu yeni teknolojilerden fazlasıyla değişmekte ve etkilenmektedir. Yaşanan teknolojik ve bilgi devrimi sonucunda yeni bir ekonomi modeli ortaya çıkmıştır. Bankacılık, sağlık, eğitim, online ticaret, müşteri isteklerinden reklam sektörüne kadar uzayan büyük ekonomik modeldir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri ile birlikte ortaya çıkan internet ve iletişim ağlarının küreselleşmesi ile yeni ekonomi veya Ağ ekonomisi sonucu e-ekonomi doğmuştur. e ekonominin temel faktörleri arasında, yerel yönetimler, elektronik iş koşullarını düzenleyen kurumlar, eğitim kurumları, özel ve kamu sektörü yer almaktadır [9].

Bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanıp e-işletmeye dönüştüren ve e-ekonominin isteklerine çoğunlukla ayak uydurabilen işletmeler uluslararası pazarlarda sürdürülebilir rekabet üstünlüğü kazanmışlardır. İşte bu sebeple günümüzde bilişim sektörünün toplumsal ve ekonomik yükselme açasından stratejik bir önemi vardır. Bilişim sektörü bütün ülkelerdeki ekonomik gelişiminin genelinden daha hızlı gelişmiştir.

Yapılan araştırmalar sonucu artık geleneksel sanayi ekonomisinin pek bir önemi kalmamış ve sürekli gelişen internet ağı sayesinde ekonominin daha çok gelişeceği öngörölmüştür. Şekil 2’de ağ ekonomisinin temel unsurları gösterilmiştir. İnsanların akıllı telefon kullanmaya başlaması internet kullanım oranlarını arttırmakla beraber internet üzerinden alişveriş, banka işlerini, fatura yatırma işlemlerini gibi konularda da artış sağlamıştır.

Şekil 2. Ağ Ekonomisinin temel unsurları

3. Gelişen Dünyada Bilgi toplumu

Bilgi toplumu; temel üretim faktörünün bilgi olduğu ve teknolojilerin gelişimiyle bilgi sektöründeki

bilginin üretiminde, işlenmesinde, depolanmasında, bilginin sermayeye dönüştürölmesinde ve iletişim teknolojilerinde, e-ticaret gibi yeniliklerle toplumu sosyal ve ekonomik açasından sanayi toplumunun dışına taşıyan gelişme aşaması olarak düşünölen bir toplum yapısı olarak tanımlanabilir.

Bilgi toplumu, bilgideki birtakım olguların ortaya çıkarılması, geliştirmesi ve incelemesine önem veren, bilgi teknolojilerini uygulanıp kullanılmasını ön planda tutan toplumlardır [10]. Başka bir ifadeyle ekonomisi bilgiye dayalı toplumlar bilgi toplumlarıdır. Sosyo-ekonomik gelişme sürecinde tüm alanlarda yapısal değişimi gerekli kılan bilgi toplumu, “yeni ekonomi”, “sanayi sonrası bilgi çağı toplumu”, “bilişim toplumu”, gibi kelimelerle ifade edilmektedir.

Geçmişten günümüze kadar toplumların gücü değişik kaynaklara dayanmıştır. Özellikle sanayinin gelişmesi ile birlikte toplumlar sanayiye yönelmiş ve buna bağlı olarak Temel anlayış üretim olmuş bununla birlikte bu anlayış uzun yıllar süre gelmiştir. Bundan sonraki süreçte ise üretim bilgi ve teknolojiden olmuştur.

Sanayi toplumundan sonraki ilerleyen zamanda üretimin esas kaynağı sanayiden çıkıp gücünü bilgi ve teknolojiden almıştır [11]. Bilgi toplumu ile haberleşme bilgisayarın kullanımı ile hızlanmış, tüm dünyada üretilen bilgiye daha hızlı erişebilmek için internet ve veri tabanları oluşturulmuştur.

Bilgi toplumunun gelişmesi;

- Kısa dönemde işsizliğe
- Gönüllü kuruluşların önemli bir yere sahip olmasına
- Bilgi ve insan sermayesine
- Eğitimin bireyselleşmesi ve sürekliliğine
- Globalleşmeye
- Gönüllü kuruluşların etkinleşmesine neden olmaktadır.

Bilgisayar ve iletişim araçlarının diğer çağdaş teknolojiler gibi olumlu ve olumsuz potansiyel özellikleri vardır. Önemli olan bu özellikleri doğru kullanmaktır. Virüs üreterek sistemleri sabote etme, özel yaşamı ihlal etme bu teknolojiler ile çalışanlarda psikolojik sorunların ortaya çıkması ve bilgisayarların arızalanması ile çıkan sorunlar bilgi teknolojisinin kullanıldığı yerlerde sıklıkla görölmektedir. Bu sorunları en aza indirmek için ilk önce bilgilerin yedekleri alınmalı, kişisel güvenlik duvarı oluşturulmalı, güncel anti virüs yazılımı kullanılmalı ve işletim sistemini güncelleştirmesi yapılmalıdır.

3.1 Bilgi Toplumundaki Bireylerin Temel Özellikleri, Sosyo-ekonomik ve İş Gücü Bakımından Değerlendirilmesi

Bilgi toplumundaki değişimler, ekonomik düzeyinin gelişmesine, insanların verimliliğinin artmasına, ayrıca teknolojiye ve bilimde yeni gelişmelerin meydana

gelmesine neden olmaktadır. Bilgi toplumunda bilgi önemli bir yere sahiptir. İnsanlar bunu elde etmek için yarış halindedir. Teknolojinin gelişmesi ile bilgi edinme yolları değişmiştir [6]. Geçmişte kitaplar, gazeteler, dergiler, ansiklopedilerden bilgi edinilirken zamanla teknolojik gelişmelerle, internet yoluyla bilgiler edinilmeye başlanmıştır. Bilgi teknolojileri yaşam boyu eğitim için mekândan ve zamandan bağımsız bilgiye erişim, paylaşım ve etkileşimde rol oynamaktadır. İnsanlar artık bilgiye daha kolay erişebilmektedirler.

Sosyo-Ekonomik açıdan bilgi toplumunu ele aldığımızda; sanayi toplumlarındaki işbölümü ve tüketimde ayrılmanın yerine bilgi toplumlarında bir arada olan üretim modeli ve paylaşımcılık gelmiştir [8]. Kar maksimizasyonu yerini toplumsal faydalara bırakmış, bu da örgütü sorgulayan bireyleri ortaya çıkartmıştır. Sosyo-ekonomik gelişmeyle birlikte tarım toplumu ve sanayi toplumunun dışında üretim ve verimlilik hızla artmıştır. Çağın hızlı gelişimi ile dünyada üretilip yayılmakta olan bilgiye daha seri ulaşabilmek için internet ve veri tabanları meydana gelmiştir. Ülkelerdeki toplumların kaçta kaçının bilgi sektörüyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olduğunu ülkelerin Gayri Safi Milli Hâsılasına bakılarak yapılır [12].

3.2 Bilişim Teknolojilerin İnsanlara, İşletmelere Olumlu ve Olumsuz Etkileri

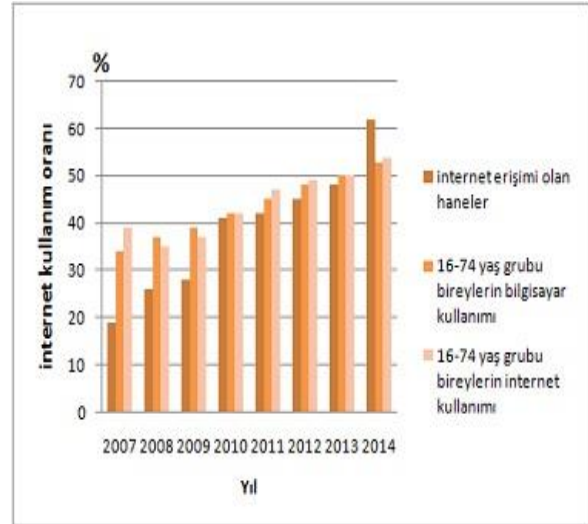
Bilişim teknolojileri bazı alanlarda yaptığı önemli yenilikler ile hayatımızı daha yaşanılabilir hale getirmiştir. Eskiden sadece işyerlerinde kullanılan bilgisayar ve internet önemli yeniliklerle evlerimize kadar girmiş, ATM'ler ile bankalarda saatlerce kuyruk bekleme dönemi sona ermiş ve istenilen zamanda para çekme imkânı sağlanmıştır. Bilgisayarlar evler için eğlenceli ortam ve öğretme faaliyeti sağlamakta ve dünya çapında internet bilgi alışverişine izin vermektedir [13]. Videolu toplantı ve Elektronik posta ile çok zaman gerektiren ve kaza gibi tehlikelere neden olan iş seyahatlerinin azalmasına neden olmuştur.

Bilişim teknolojileri ile birlikte mesafelerin bir önemi kalmamış, istediğimiz insanla istediğimiz zaman ister görüntülü isterse e-posta ile iletişime geçmemize olanak sağlamıştır. Ayrıca bilişim teknolojileri ile birlikte gelen yeniliklerle uzaktan eğitim gören insanlar için dünya çapında internet üzerinden dersler sağlanmaktadır. Haber siteleri ile haberlere ulaşım kolaylaşmış, yeni çıkan film müzik gibi konulardan anında haberdar olur duruma gelmiştir. Yeni insanlar ile tanışıp onlarla uzakta da olsa iş yapabilmek imkânı sağlanmıştır.

İşletmelerin bilişim teknolojilerini kullanım amaçları; müşteri isteklerine hızlı cevap verebilme, hizmet kalitesini artırma, iletişim ve satış maliyetlerinde azalma, küresel pazarlara açılma, fire ve kayıp oranını düşürme, işlem ve nakliye masraflarında azalma, daha hızlı ürün geliştirme şeklinde sıralanmaktadır.

Bununla birlikte bilişim teknolojileri kötü amaçlı işlerde de kullanılmaya başlanmıştır. Bilgisayar korsanlarının ortaya çıkması ve geliştirdikleri yazılımlar sebebiyle birçok kişinin hakkı gasp edilmiştir [14]. Yayılan virüsler ile birçok bilgisayar kullanıcılarına zarar verilmiştir. Sonuç olarak bilişim teknolojisinde bilgi ve teknolojinin gelişmesi olumlu özelliklerin yanı sıra olumsuz olaylara da sebebiyet vermektedir.

Şekil 3'de Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2014 Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na yer verilmiştir. Bu araştırma verilerine göre, 2013 yılında Nisan ayında hanelerde internet erişimi 49,1 iken 2014 yılında 60,2 olmuştur. İnternet erişimi olan haneler her geçen yıl hızla artış göstermekte ve daha da artış olacağı gözlemlenmektedir. 16-74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar kullanımı yüzde 49,9 düzeyinde iken 2014 yılına bakıldığında bu oranının yüzde 53,5 düzeyine çıktığı görülmektedir. Aynı yaş grubunda internet kullanım oranı da 2013 yılında yüzde 48,9 iken 2014 yılında yüzde 53,8'e çıkmıştır [15].

Şekil 3. Yıllara göre Türkiye'de internet erişim oranları, [15]

Bilgi teknolojileri ve iletişim kurumunun raporuna göre; Türkiye'de internet abone sayısı 32,6 milyona ulaşmıştır. 2012 yılında mobil internet kullanımı 69.073 TByte iken 2013 yılında 141.633 TByte çıkmıştır. 2014 yılında ise bu oranlar daha da artış göstermektedir [15].

4. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, Bilgi Teknolojilerinin ekonomiye katkısı her geçen gün artmakta, birçok çevre tarafından istihdama olan faydaları önemle vurgulanmaktadır. Teknolojideki değişiklikler ülkelerin elde ettiği büyük güç, geleneksel sanayi ekonomisinden çıkıp teknolojiyle bilgi ekonomisine dönüşmüştür. İnternet tabanlı teknolojinin gelişmesi özellikle hizmet sektörünü de etkilemiştir. Sağlık sektöründe insanlar

sosyal medya üzerinden bilgi edinip buna göre hareket ediyorlar. Doktor ve hastane seçimi buna örnek verilebilir. Bilgi ekonomisi ile insanlar daha çok emek gücüyle çalışmak yerine beyin güçlerini kullanmışlar ve bunu ekonomik çıkara çevirmişlerdir. Bilgi ve iletişim ürünlerinin kullanımındaki artış istihdamın etkinliğini arttıracığı gibi bu sektörü yürütecek olan iş gücünün yüksek bilgi, beceriye sahip olmasına da neden olmaktadır. Teknoloji ile iş alanında, eğitim, tıp, ulaşım gibi alanlarda gelişmeler olmuş ve bu gelişmeler ülkelerdeki gelişmişlik düzeyini arttırdığı gibi insanların yaşam standartlarını da arttırmıştır.

Sosyal ağ siteleri firmalar açısından önemli bir tanıtım mecrasıdır. Firmalar çoğunlukla sosyal medya ağlarını kullanırlarsa milyonlarca insana ulaşım ucuz bir maliyetle ürünlerinin satışlarını arttırabilir. Ürün geliştirmede ise bilgisayar tabanlı teknolojileri (CAD, CAM) kullanırlarsa maliyetten, zamandan ve hataların en aza inmesi konusunda önde olabilirler. Bu açıklığı gidermek için Bilgi ekonomisi yaratabilmek için olanakların dikkatle değerlendirilip doğru stratejik adımlar atılması gerekmektedir. Firma adına sosyal ağlarda fan sayfası oluşturma, olumlu veya olumsuz görüşlere cevap verme, bilgilendirme, istihdam uygulamaları yapma, promosyonlar ve yarışmalar, kişisel ihtiyaca göre ürün yapma örnek verilebilir.

Bilgi toplumları geleceğe yön verecek birer güç unsuru olacaklardır. Bilgi toplumu için bilgiye nasıl erişebileceği, bilgiyi nasıl kullanılacağı ve bu bilgilerden nasıl yeni bilgiler edinileceğini bilen bireyler yetiştirilmelidir.

5. Kaynaklar

[1] ERKAN, H., “Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme”, **Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları**, Doğu Matbaacılık, Yayın no:326, 4. Baskı, s 134, (1998).

[2] TUNÇ, M. ve AKTAN, C.C., “Bilgi toplumu ve eğitim”, **Yeni Türkiye Dergisi**, 21. Yüzyıl Özel Sayısı, 4(19), s 118-133, Ocak-Şubat (1998).

[3] ERKAN, H., “Ekonomi Sosyolojisi”, **Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi**, 4.Baskı, s 206, İzmir, (2000).

[4] Akın B., “2000 yılına Doğru Bilgi Toplumu Üzerine Genel Bir Değerlendirme ve Bilgi Ekonomisinin Özellikleri”, **MPM Yayınları**, Ankara, 1, s 67-65, (1999).

[5] Vahap, T., “Bilgi Teknolojilerinde Yeni Bir Gelişme: Coğrafi Bilgi Sistemleri Ve Bilgi Sistemleri Arasındaki Yeri”, **Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt 14.,s 1-6, (1999)

[6] “İnternette kartla yapılan ödemelerin toplamı 40 milyar TL’ye ulaştı”, 2014/12/3, <http://webrazzi.com/2014/12/03/turkiyede-internette>

kartla-yapılan-odemelerin-toplami-40-milyar-tlye-
ulasti-odeme-sistemleri14/ [Ziyaret Tarihi:09.12.2014]

[7] http://fatihkaraoglu.blogspot.com.tr/2007_11_01_archi ve.html, “Bilgi organizasyonu olma yolculuğu”, 2007/11/25, [Erişim Tarihi:02.10.2014]

[8] Bozkurt V.”Enformasyon Toplumu ve Türkiye”, **Sistem Yayıncılık**, s 43, (1996).

[9] Nusret E.“Bilgi Ekonomisinde Elektronik Ticaret”, **İstanbul Ticaret Odası Yayını**, s 144, İstanbul, (1998).

[10] Erkan, H., “Bilgi Toplumu Ve Ekonomik Gelişme”, **Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları**, 3.Baskı, Ankara ,(1997).

[11] “Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Toplumsal Hayata Etkileri”, 2012/03/09, <http://www.halimeozturk.blogspot.com.tr/> [Ziyaret Tarihi:08.12.2014]

[12] Bensghir, T.K., “Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim”, **Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü**, Yay.No:274, s 12, Ankara, (1996).

[13] B.C. Stahl, “on the differnce or equality of information, misinformation, and disinformation: A critical research perspective” **Information sci.Int.J.Emerg.Transdiscipl.**,vol.9 , s 83-96, (2006).

[14] Erdoğan S., “Elektronik Piyasalardaki Mal ve Hizmetlerin Fiyat ve Maliyet Yapısı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme”, **II. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı, KOÜ İİBF Yayınları, Kocaeli: Beta Yayınları**, s. 102, (2003).

[15] Türkiye İstatistik Kurumu, Haber Bülteni, “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2014”, 2014/08/22, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198>, [Erişim Tarihi:06.10.2014]

[16] Prof.Dr.OKTAY E., Yr.Doç.Dr. O.BALKANLI A., Dr. SALEPÇİOĞLU A. ,“**Bilgi Toplumunda Yeni Ekonomi ve e-Dönüşüm Stratejileri**” ,S.6, <http://m.friendfeed-media.com/0a2287fd3c97aa9c66cb10362e3ecabbd0666376>[Erişim Tarihi:14.10.2014]

[17] Kocacık F., ”Bilgi Toplumu ve Türkiye”, <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/78.pdf> [Erişim Tarihi:15.10.2014]